

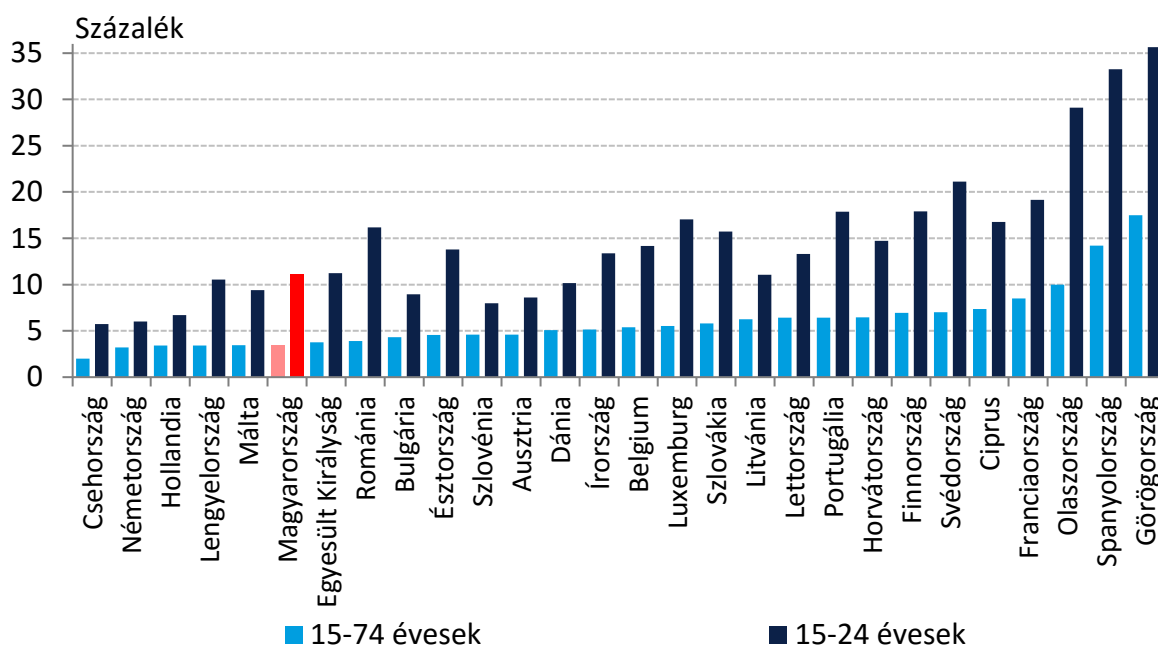
Balázs Judith – Erdélyi Levente

Figyeljünk a fiatal munkavállalókra!

Az elmúlt évtized hazai makrogazdasági sikereinek legfontosabb pillére a munkapiac reformja és azzal párhuzamosan a foglalkoztatás folyamatos növekedése volt. A 2010-ben bekövetkezett munkaerőpiaci fordulat óta a magyar gazdaság megközelítette a teljes foglalkoztatás állapotát. A foglalkoztatás növekedését célzó intézkedések, köztük a Munkahelyvédelmi Akcióterv, elősegítette a fiatalok elhelyezkedését. A kedvező munkaerőpiaci helyzet megőrzése fontos a fenntartható felzárkózáshoz, a legfrissebb adatok tanulsága szerint érdemes újra figyelni a pályakezdőkre.

A 2008-as gazdasági válság súlyos bizonyítékkal szolgált a nemzetközi szakirodalomban is gyakran tárgyalt jelenségre, ami szerint **a fiatalok foglalkoztatási és munkanélküliségi adatai érzékenyen reagálnak a konjunktúra változásaira**. A ciklikus munkanélküliség strukturális problémává súlyosbodhat, amennyiben az álláskeresők hosszabb ideig távol maradnak a munkaerőpiactól. A fiatal felnőttek esetében egy elhúzódó munkanélküliségi időszak nagyobb valószínűséggel eredményezhet a jövőben további munkanélküliséget, tudáserodálást és alacsonyabb jövedelmet. **A fiatalkori munkanélküliség magas szintje** nemcsak a válság idején, hanem napjainkban is **jelentős társadalmi és gazdasági költséget, valamint termelékenységi veszteséget okozhat**. Olaszország, Görögország és Spanyolország esetében átlagosan minden harmadik fiatal munkanélküli a 15-24 éves aktívak között (1. ábra). **Az európai konjunktúra tartós gyengélkedésének következtében érdemes áttekinteni és folyamatosan vizsgálni a fiatal munkavállalók helyzetét.**

1. ábra: Munkanélküliségi ráták az Európai Unióban, 2019. I-III. negyedév

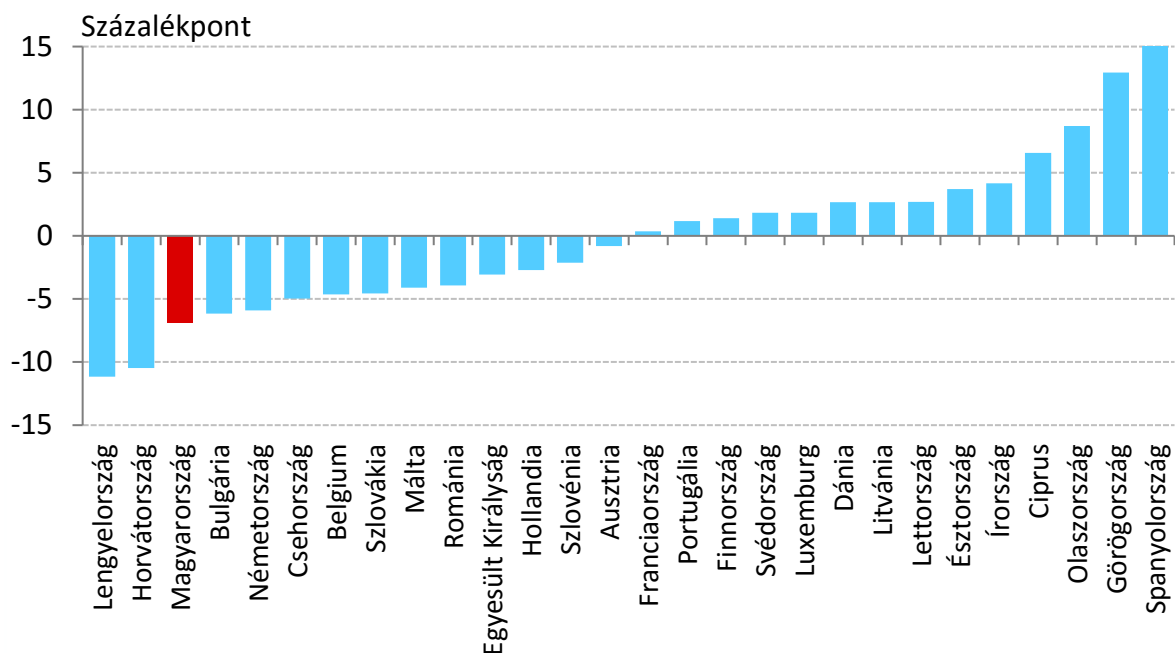

Forrás: Eurostat

Magyarországot a válság előtt alacsony munkaerőpiaci aktivitás jellemezte, amit a recesszió csak súlyosbított. **2010-ben fordulat következett be a munkaerőpiacon, az elmúlt évtizedben a**

foglalkoztatás a rendszerváltás óta nem látott magasságokba emelkedett, míg a munkanélküliségi ráta historikus mélypontjára süllyedt. Ehhez kormányzati intézkedések munkakeresleti és munkakínálati hatásai is hozzájárultak. Erre kiemelt példa a 2013-tól életbe lépő Munkahelyvédelmi Akcióterv, ami a recesszióban sérülékennyé vált, alacsony foglalkoztatási rátával rendelkező munkaerőpiaci csoportokat, köztük a fiatal korosztályt célozta meg. Részben a gazdaságpolitikai intézkedéseknek, részben a vállalatok növekvő munkakeresletének köszönhetően az Európai Unión belül **Magyarországon sikerült az egyik legnagyobb mértékben csökkenteni a 15-24 évesek munkanélküliségét a válság előtti időszakhoz képest** (2. ábra).

2. ábra: A fiatalok munkanélküliségi rátájának változása 2019 és 2007 között

Megjegyzés: 2019-re vonatkozóan az első három negyedév adatai ismertek.

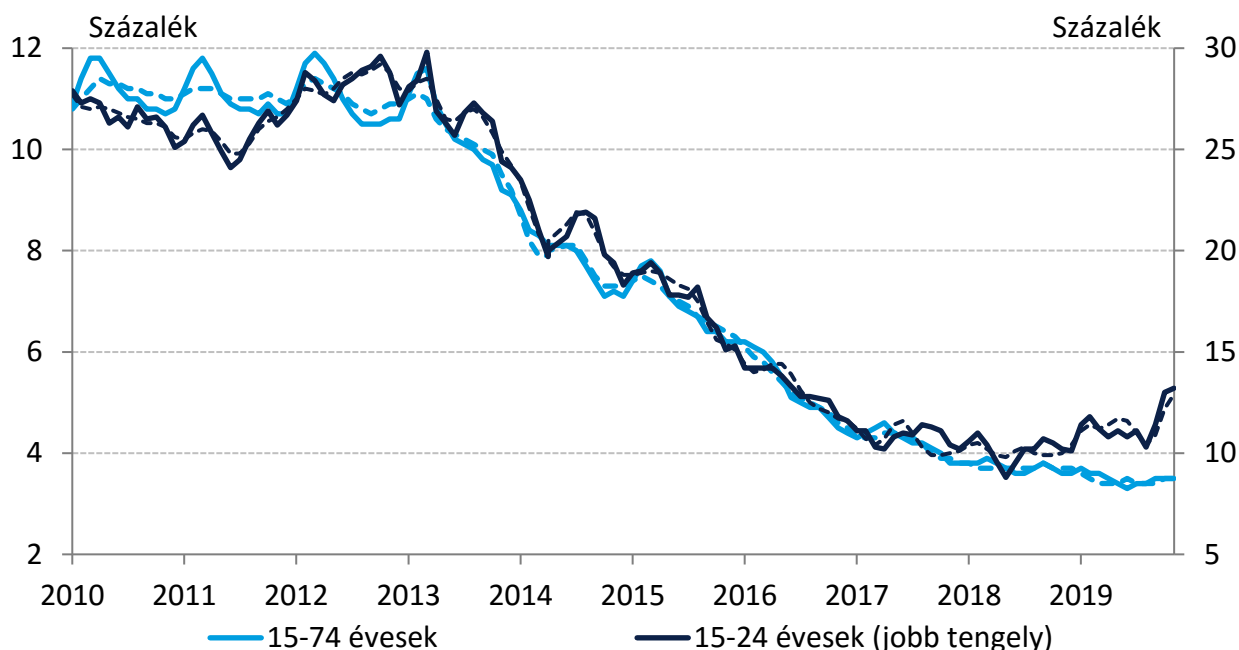
Forrás: Eurostat

A munkanélküliségi ráta elmúlt hónapokban regisztrált 3,5 százalékos körüli értékeit látva kijelenthetjük, hogy **a magyar munkaerőpiac lényegében megközelítette a teljes foglalkoztatás állapotát.** Az aggregált mutatók azonban nem mutatnak teljes képet a hazai helyzetről. Az érdemi létszámnövekedés ellenére egyes csoportok az átlagnál nehezebben találnak állást. A kevésbé foglalkoztatott csoportok közé sorolhatóak többek között a nyugdíjhoz közel állók, az alacsonyan képzettek vagy a szülőképes korú nők. Míg ezen csoportok esetében a munkaerőpiaci mutatók további javulást, legrosszabb esetben stagnálást jeleznek, addig a szintén **jelentős munkaerő-tartalékot képező fiatal korosztályban megfordult az eddigi kedvező tendencia.**

A 2012-től induló, trendszerű csökkenés során **a fiatalkori (15-24 éves) munkanélküliségi ráta** 2018 májusában historikus mélypontjára, 8,8 százalékra süllyedt. Ezt követően azonban a ráta **másfél év alatt közel 4,5 százalékponttal emelkedett** és 2019 novemberében a ráta újból 13,2 százalékot tett ki (3. ábra). A fiatal munkanélküliek száma 15 ezer fővel, 43 ezerre növekedett a 2018

májusi adathoz képest. Mivel a többi korcsoportban folytatódott a munkanélküliség csökkenése, így jelenleg **minden negyedik munkanélküli a fiatalok közül kerül ki.**

3. ábra: Munkanélküliségi ráták a fiatal és a 15-74 éves korosztályban

Megjegyzés: A munkanélküliségi ráták (szezonális hatásoktól és egyszeri, kiugró értékektől szűrt) trendjeit szaggatott vonalakkal jelöltük.

Forrás: Eurostat

A nemzetközi felmérések összehasonlításával is hasonló figyelmeztető jelekre bukkanhatunk. Míg az uniós tagállamok mezőnyében Magyarország a 15-74 éves munkanélküliségi rátát tekintve a legjobbak között, holtversenyben a 4. helyen szerepel, addig **a 15-24 éves korosztály esetében a kép relatíve kedvezőtlenebb. Magyarország e téren az uniós rangsor közepén foglal helyet**, a vi-segrádi országok közül Csehországban és Lengyelországban is alacsonyabb rátát regisztráltak. Szlo-vákia esetében magasabb a fiatalok munkanélküliségi rátája és hazánkhoz hasonlóan emelkedett az elmúlt időszakban.

A Munkaerő-felmérés részletes negyedéves adatai alapján a fiatalkori munkanélküliség területi megoszlása, illetve az álláskeresést megelőző tevékenységük is vizsgálható. A mélypontot jelentő 2018 második negyedévhez képest az ország nagy részében megfigyelhető volt a fiatalok munka-nélküliségi rátájának emelkedése, azonban egyes déli megyékben különösen nagymértékű volt a növekedés. Néhány megyét ugyanakkor továbbra is a fiatalok munkanélküliségi rátájának mérsék-lődése jellemzett. **A munkakeresés előtti állapotra vonatkozó információk szerint elsősorban a pályakezdeők elhelyezkedése nehezdedhetett meg.** A munkanélküliek számához növekvő mérték-ben járultak hozzá azok a fiatalok, akik korábban még nem dolgoztak, illetve a munkakeresés előtt tanultak.

A fiatalok munkaerőpiaci helyzetét továbbra is érdemes kiemelt figyelemmel kezelni, ugyanis **a fenntartható felzárkózás megvalósításához elengedhetetlen, hogy megfelelő mennyiségben és minőségben álljon rendelkezésre új, bevonható munkaerő.** A magasabb képzettségű és megfelelő

készségekkel rendelkező munkavállalók könnyebben találnak munkát és többet is keresnek társai-
knál, így **a fiatalok munkapiacra való belépés során sokat számít az oktatási rendszer versenyké-
pessége**. Emellett, mint azt a legutóbbi válság nemzetközi tapasztalatai is mutatták a konjunktúra
lanyhulása legelőször a fiatal munkavállalókkal kapcsolatos munkakeresletet csökkentheti.

Az MNB 330 pontos versenyképességi programja a munkaerőpiacot közvetlenül érintő javaslatok
(például atipikus foglalkoztatási formák elterjedésének ösztönzése, Munkahelyvédelmi Akcióterv
kiterjesztése a munkavállalói járulékokra) mellett **az oktatás területével is kiemelten foglalkozik**.
A gyors technológiai fejlődés következtében a munkavégzéshez szükséges készségek és ismeretek
folyamatos változására kell felkészíteni a tanulmányaik elvégzését követően a munkaerőpiacra lé-
pőket.

„Szerkesztett formában megjelent a Portfolio.hu oldalon 2020. január 24-én.”